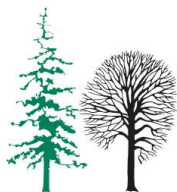

Prva najdba azijskega ambrozijskega
podlubnika, *Xylosandrus crassiusculus*
(Motschulsky, 1866), v Sloveniji

8. Seminar in delavnica iz varstva gozdov

Andreja Kavčič, Maarten de Groot

Srednja vas v Bohinju, 12. september 2017

AZIJSKI AMBROZIJSKI PODLUBNIK

Xylosandrus crassiusculus (Motschulsky, 1866)

Invazivna tujerodna vrsta

COLEOPTERA

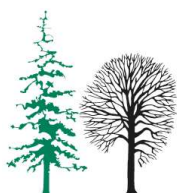
Curculionidae

Scolytinae (**podlubniki**)

samice: 2–3 mm

samci: 1,5 mm

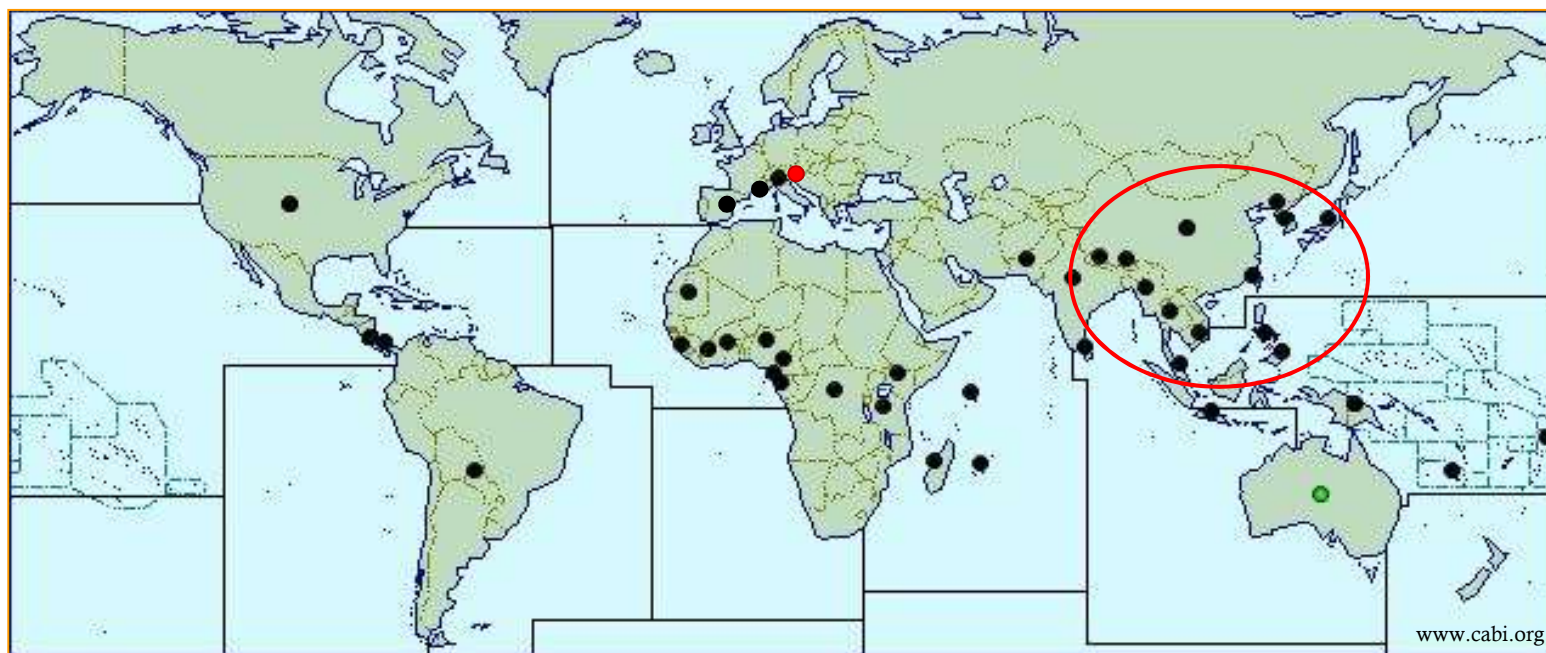
v lesu

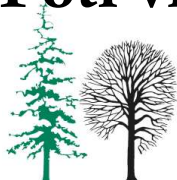
RAZŠIRJENOST

JV Azija >>> Afrika, Azija, Amerika, Evropa: IT (2003),
FR, ŠP, **SLO (2017)**

Poti vnosa in širjanje: les, LPM, rastline za sajenje, letenje.

EKSTREMEN POLIFAG

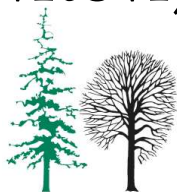

Gostitelji: drevesa in grmi **več kot 100 vrst listavcev**

Acer (javor), *Alnus* (jelša), *Betula* (breza), *Castanea* (kostanj), *Cornus* (dren), *Diospyros kaki* (kaki), *Ficus carica* (figovec), *Fraxinus* (jesen), *Malus* (jablana), *Platanus* (platana), *Populus* (topol, trepetlika), *Prunus* (breskev, marelica, sliva, češnja, čremsa), *Quercus* (hrast), *Salix* (vrba), *Ulmus* (brest), *Vitis* (vinska trta), ...

Ogrožene rastline: (ekonomsko pomembene) **gozdne in kmetijske rastline, okrasne rastline, redke vrste**

Območja tveganja: **drevesnice, nasadi, sadovnjaki, parki, vrtovi, drevoredi, naravni habitati, skladišča lesa**

ŠKODLJIVI ORGANIZEM RASTLIN

Povzroča **škodo** in ekonomske izgube.

Potencialno tveganje za Evropo:

- **opozorilni seznam EPPO (2009)**
- **programi preiskav škodljivih organizmov rastlin (2016 –)**
  - zdravstveni pregledi rastlin
  - pasti
  - vzorčenja

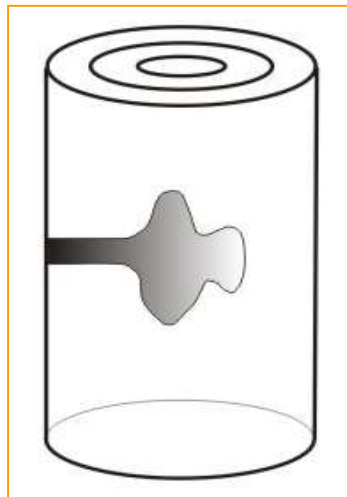

VPLIV

Razvoj v lesu gostitelja

= mehanske poškodbe

= **propad rastlin.**

Richard Buckley, Rutgers PDL

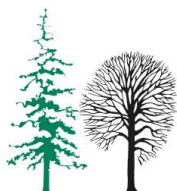
Hrani se s simbiotskimi glivami (*Ambrosiella* sp.) – kot gostitelj je primeren rastlinski material, ki omogoča rast simbiotske glive (vlaga)

= modrenje lesa

= **manjša vrednost lesa.**

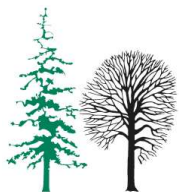

Xylosandrus crassiusculus (XylBCR) - <https://gd.ippo.int>

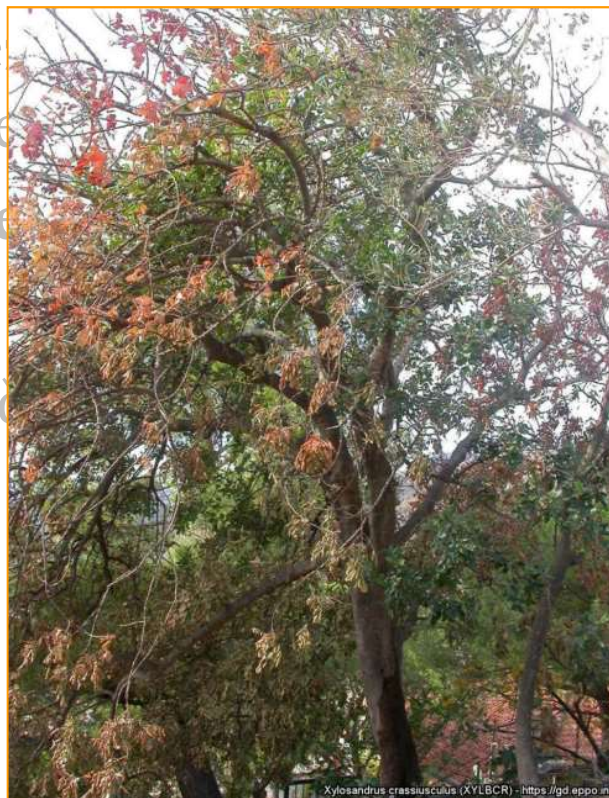
RAZVOJ

- marec – september,
- samice : samci = 10 : 1,
- samica naseli gostitelja in izdelava rov v les,
- naselitev glive – odlaganje jajčec (10–40),
- jajčece > ličinka > buba > hrošč (55 dni),
- 2 generaciji,
- parjenje v sorodstvu (bratje + sestre),
- partenogeneza (že ena sama samica je dovolj za nastanek aktivne populacije!),
- prezimujejo hrošči.

SIMPTOMI IN ZNAKI

- deli debeline 2,5–8 cm (do 30 cm),
- **venenje** in **odmiranje** delov (ali cele) rastline,

SIMPTOMI IN ZNAKI

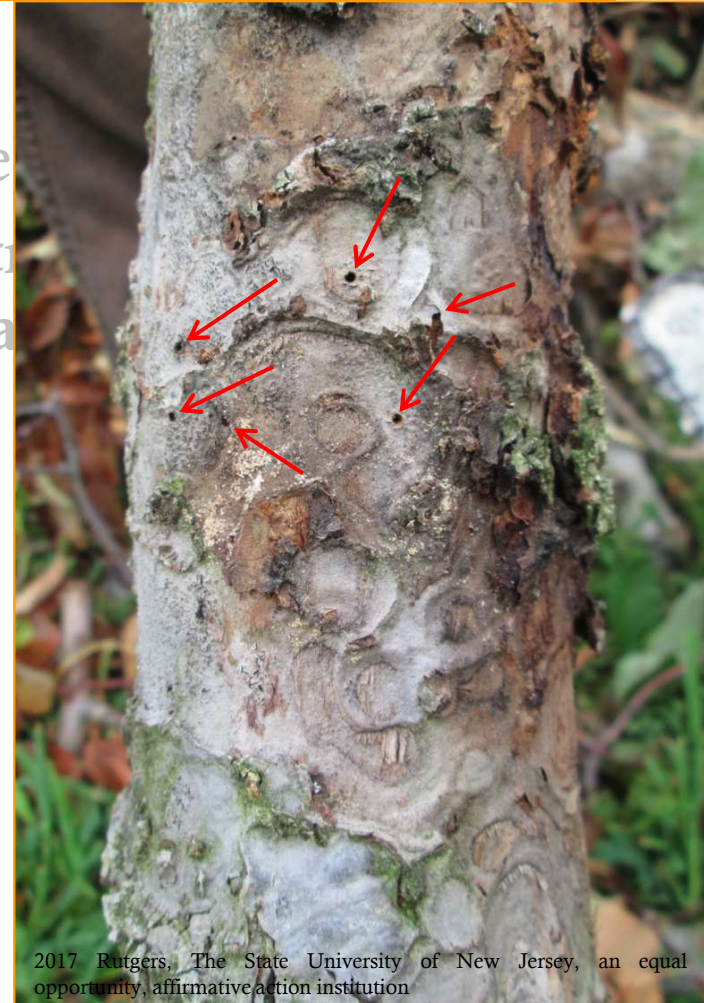

- deli debeline 2,5–8 cm (do 30 cm),
- venenje in odmiranje delov (ali cele) rastline,
- črvina v obliki nežnih **paličastih struktur** dolžine 3–4 cm na skorji, izcejanje **drevesnega soka**,

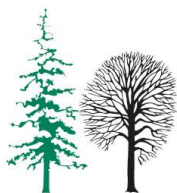

SIMPTOMI IN ZNAKI

- deli debeline 2,5–8 cm (do 30 cm),
- venenje in odmiranje delov (ali cele)
- črvina v obliki nežnih paličastih stebel na skorji, izcejanje drevesnega soka
- **okrogle odprtine v skorji (2 mm),**
- rovi v lesu,
- ličinke, bube hrošči,
- modrenje lesa.

2017 Rutgers, The State University of New Jersey, an equal opportunity, affirmative action institution

SIMPTOMI IN ZNAKI

- rovi v lesu,
- ličinke, bube hrošči,

e 3–4 cm

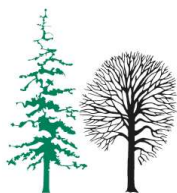
SIMPTOMI IN ZNAKI

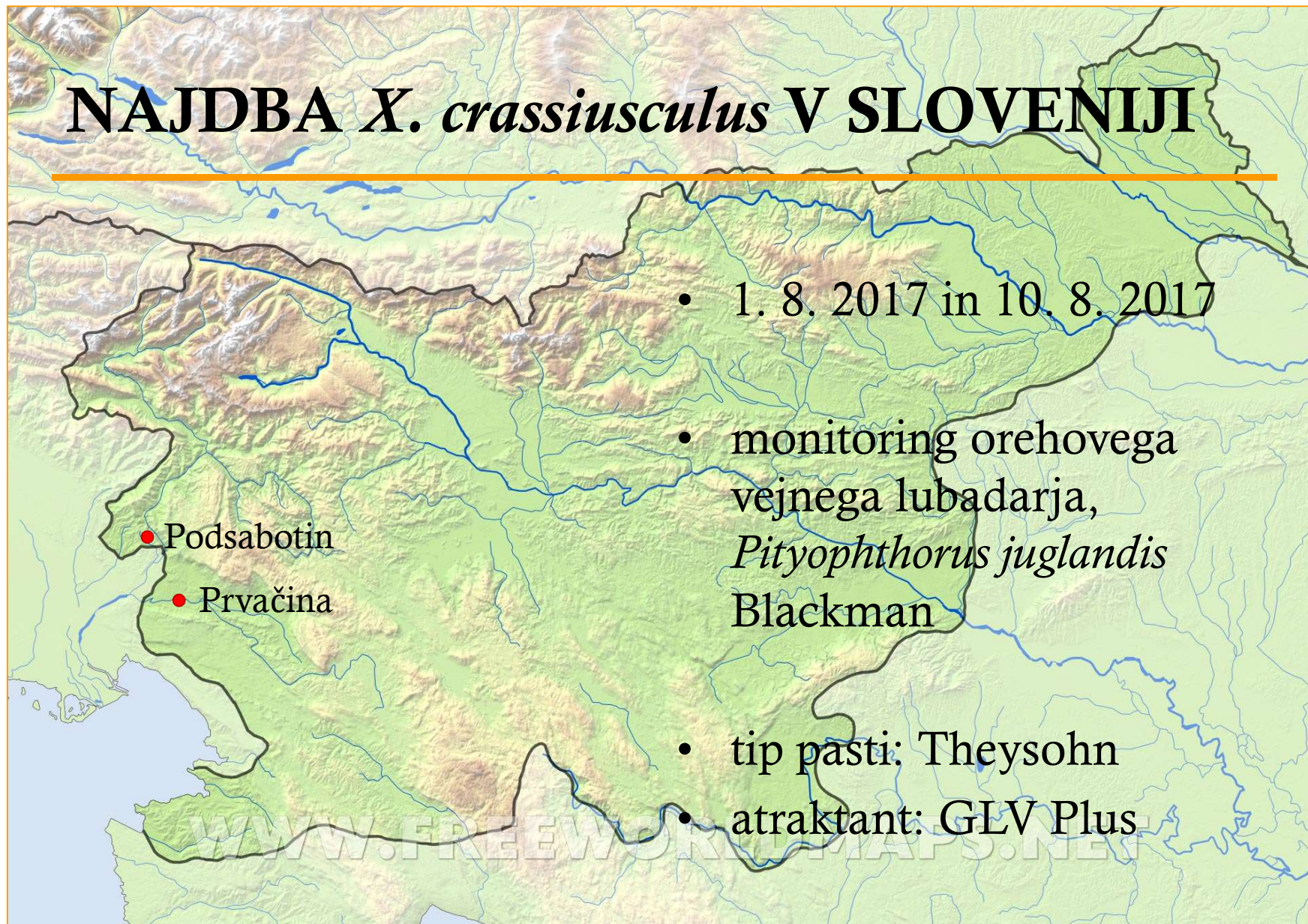
- deli debeline 2,5–8 cm (do 30 cm),
- venenje in odm...
- črvina v obliki ...
na skorji ,
- okrogle odprtine
- izcejanje dreves
- ličinke, bube hro
- **modrenje lesa.**

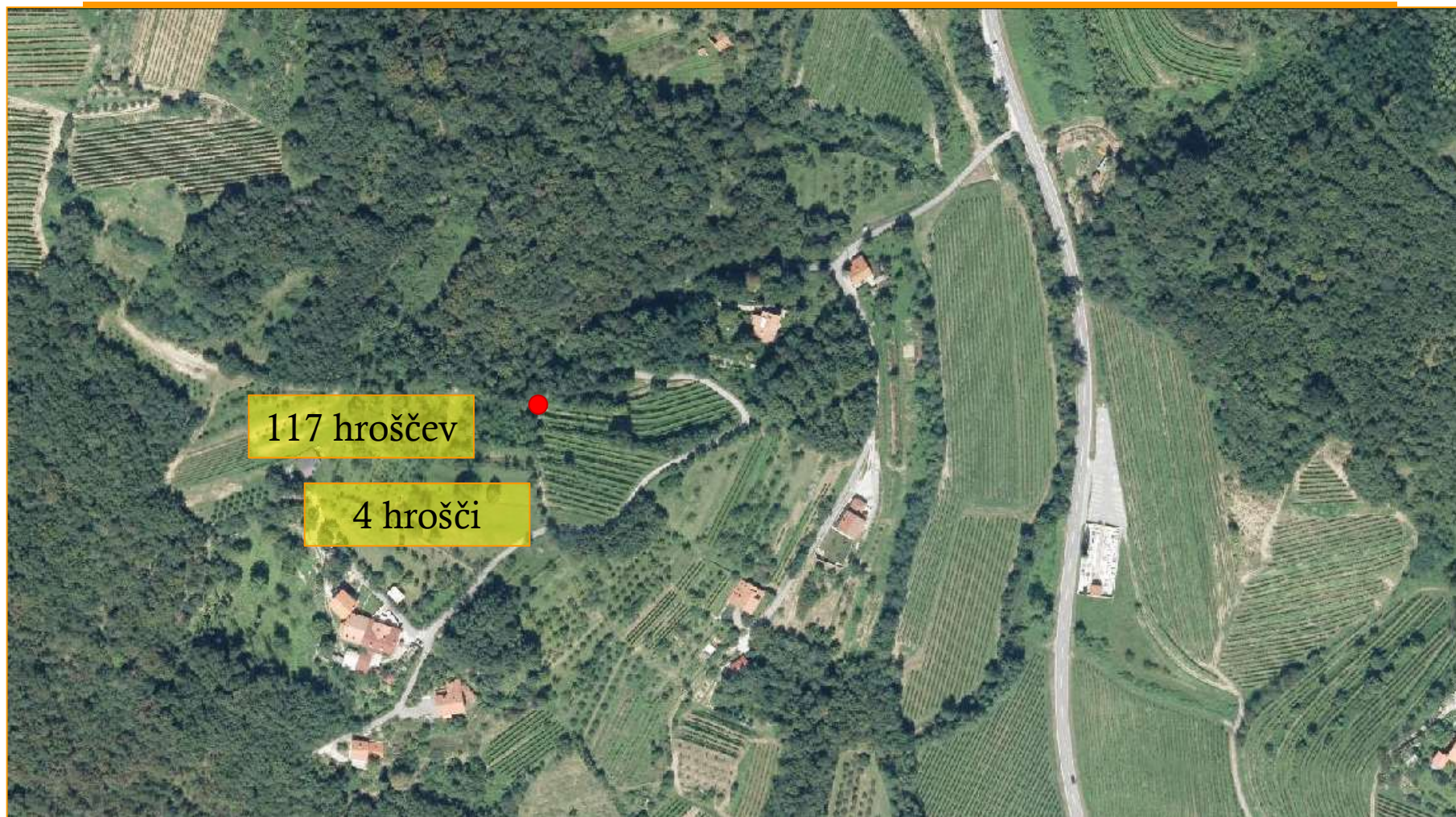
Xylosandrus crassiusculus (XYLBCR) - <https://gd.eppo.int>

NAJDBA *X. crassiusculus* V SLOVENIJI

Podsabotin

Prvačina

UKREPI

X. crassiusculus **ni reguliran** kot karantenski ŠO.

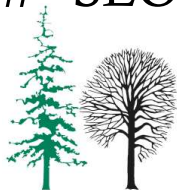
- ✓ **Mehanska odstranitev in uničenje** vsega napadenega materiala.
- ✓ **Monitoring** (vizulani pregledi, pasti).

ITALIJA (2003 –) – ustalitev populacije

FRANCIJA (2014), ŠPANIJA (2016) – izvajanje ukrepov izkoreninjenja, intenziven monitoring, status: *v procesu izkoreninjenja*

Negotovosti v Evropi in Sloveniji:

- # najdbe v Evropi na samo **2 vrstah** gostiteljev (rožičevca (*Ceratonia siliqua*), judežovo drevo (*Cercis siliquastrum*)),
- # v Evropi **ni poročil o škodi** zaradi *X. crassiusculus*.
- # SLOVENIJA: upošteva **previdnostni princip** – **izvajanje ukrepov**.

UKREPI v Sloveniji

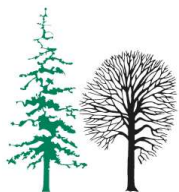

TAKOJ:

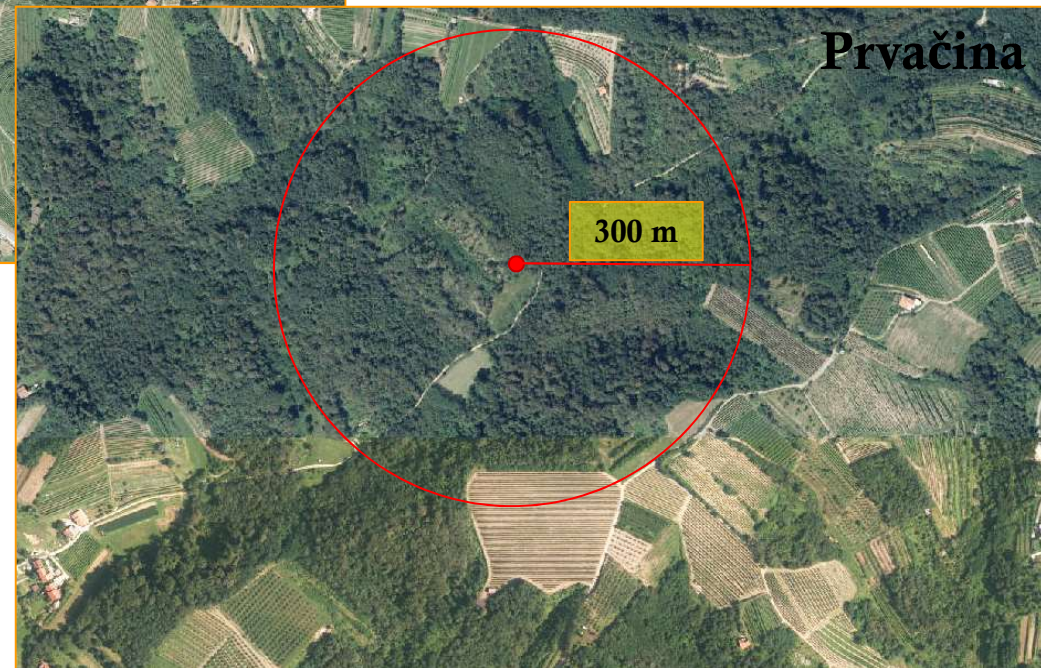
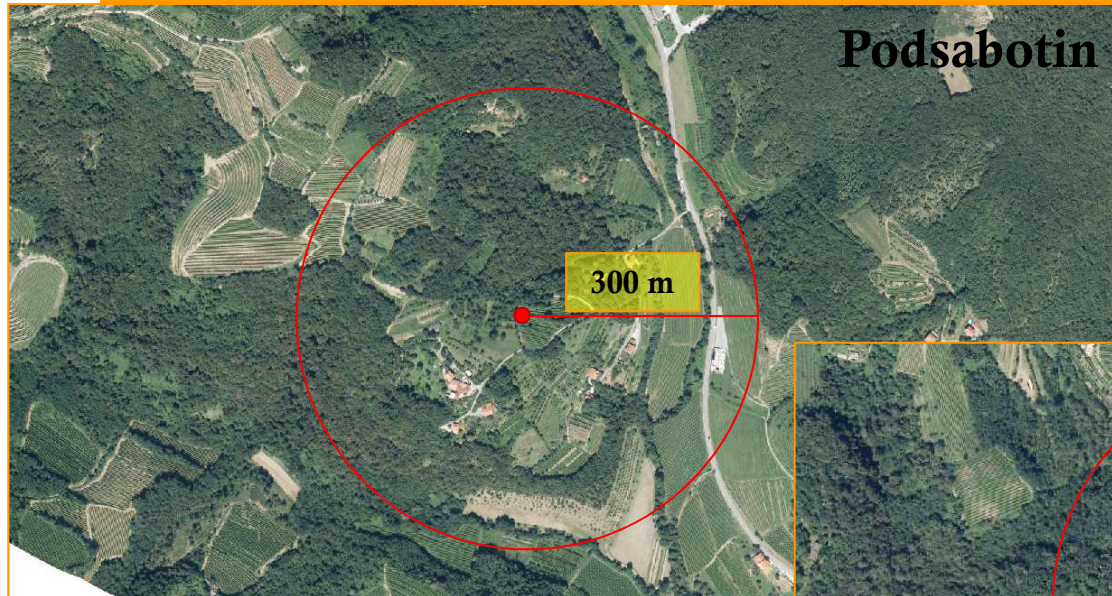
- ✓ preiskava za ugotavljanje morebitne navzočnosti *X. crassisuculus*,
- ✓ postavitve pasti.

2018:

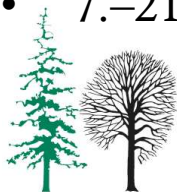
- ✓ razširitev programa preiskav za *X. crassiusculus*:
  - območje cele Slovenije,
  - več zdravstvenih pregledov
  - več pasti .

Preiskava za ugotavljanje morebitne navzočnosti *X. crassisuculus*

- razširjen pregled lokacij najdb
- ZGS, KGZ-GO
- gostitelji
- simptomi, znaki
- 7.–21. september 2017

Preiskava za ugotavljanje morebitne navzočnosti *X. crassisuculus*

GOSTITELJI: listavci s premerom debla od 10–30 cm.

sadne vrste:

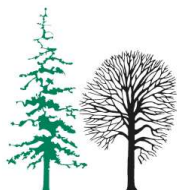
- kaki (*Diospyros kaki*),
- figovec (*Ficus carica*),
- jablana (*Malus domestica*),
- češnja (*Prunus avium*),
- sliva (*P. domestica*),
- breskev (*P. persica*)
- oljka (*Olea europaea*)
- trta (*Vitis* spp.)

negozdne parkovne vrste:

- judeževo drevo, jadicovec (*Cercis* spp.)
- rododendron (*Rhododendron* spp.),
- hibiskus (*Hibiscus* spp.),
- magnolija (*Magnolia* spp.),
- eukaliptus (*Eucalyptus* spp.),
- likvidambar, ambrovec (*Liquidambar* spp.)

gozdne vrste:

- hrast (*Quercus* spp.),
- topol (*Populus* spp.),
- vrba (*Salix* spp.),
- brest (*Ulmus* spp.),
- jelša (*Alnus* spp.),
- pravi kostanj (*Castanea sativa*)
- mali jesen (*Fraxinus ornus*)
- črni gaber (*Ostrya carpinifolia*)
- gaber (*Carpinus* spp.)
- *Prunus* spp.,
- dren (*Cornus* spp.),
- robinija (*Robinia pseudoacacia*)

Postavitev pasti

Podsabotin

SUM na *Xylosandrus crassiusculus*

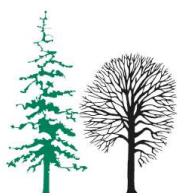

KONTAKTI ZA SPOROČANJE:

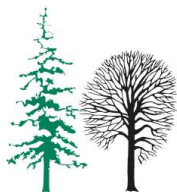
GIS – Gozdarski inštitut Slovenije

ZGS – Zavod za gozdove Slovenije

UVHVVR – Uprava za varno hrano,
veterinarstvo in varstvo rastlin

Hvala za pozornost!

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE